

PODPORA PRÍPRAVY A VZDELÁVANIA V ZAHRANIČÍ: HODNOTIACA TABUĽKA EÚ MOBILITY PRE INICIAČNÉ OVP

Hodnotiaca tabuľka mobility vyhodnocuje opatrenia krajín EÚ týkajúce sa štúdií v zahraničí a ponúka množstvo porovnateľných informácií a príkladov dobrej praxe

„Cieľom cesty nie je určité miesto, ale nová perspektíva.“ Štúdium v zahraničí sa všeobecne pokladá za obohacujúcu a často komplexnú skúsenosť, obzvlášť pre mladých ľudí. Slová Henryho Millera platia rovnako dnes ako pred 60 rokmi, kedy ich prvýkrát napísal ⁽¹⁾. Z pohľadu Európskej únie je propagácia štúdií v zahraničí zároveň nutnosťou v snahe zosúladiť zručnosti pracovnej sily občanov s potrebami trhu práce, znížiť nezamestnanosť a pritom dosiahnuť rovnováhu medzi potrebami a prániami krajín a jednotlivcov. Cieľom vzdelávacích programov v zahraničí je okrem toho i podnietiť v mladých ľuďoch európske ctenie v časoch, kedy európsku súdržnosť ohrozuje silnejúci nacionalizmus.

Ako sa to vlastne začalo?

V roku 2010 založila Rada program *Mládež v pohybe*, súbor politík a iniciatív s cieľom zlepšiť príležitosti na štúdium a prácu, ktoré sú k dispozícii mladým Európanom doma a v zahraničí. Rok nato vydala Rada odporúčanie *Mládež v pohybe - podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí*. Toto odporúčanie iniciovalo vytvorenie „hodnotiacej tabuľky mobility“, nástroja na „monitorovanie (...) pokroku v propagácii a odstraňovaní prekážok vzdelávacej mobility“ v Európe.

⁽¹⁾ Henry Miller (1957). *Big Sur a pomaranče Hieronyma Boscha*.

V tom istom roku stanovila Rada cieľ poskytnúť 6% ľudí vo veku medzi 18 a 34 rokmi s OVP skúsenosť s vzdelávacím pobytom v zahraničí ⁽²⁾.

Agentúra EAECA/sieť Eurydice ⁽³⁾ začala pracovať na hodnotiacej tabuľke mobility pre vyššie vzdelávanie založenej na šiestich indikátoroch, ktoré merajú mobilitu študentov. Zároveň zverila Európska komisia Cedefopu úlohu vyvinúť hodnotiacu tabuľku mobility pre OVP, obzvlášť pre iniciačné OVP (IOVP). Hodnotiaca tabuľka IOVP pokrýva členské krajiny EÚ, Island a Nórsko. Obe tabuľky sa navzájom dopĺňajú.

ONLINE PLATFORMA HODNOTIACEJ TABUĽKY MOBILITY: POZRITE SI JU! ⁽⁴⁾

⁽²⁾ Na základe dát zo 16 členských štátov z roku 2014 odhadoval v roku 2015 Eurostat, že v priemere 3,1% študentov OVP na úrovni ISCED 3 (vyššie sekundárne vzdelávanie) študovalo v zahraničí.

⁽³⁾ Agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA) je nositeľom Európskej informačnej siete o vzdelávaní Eurydice.

⁽⁴⁾ Viac informácií je k dispozícii na webovej stránke Cedefop: <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/mobility-scoreboard>

Čo je hodnotiacia tabuľka mobility pre IOVP?

Hodnotiacia tabuľka mobility IOVP je doplnením už existujúcich nástrojov na podporu vzdelávacej mobility Europass a ECVET. Je to európsky online nástroj, ktorý tvorcom politik môže pomôcť rozvíjať vzdelávaciu mobilitu v rámci IOVP v celej Európe. Zhodnocuje platné politiky a existujúce štruktúry v jednotlivých krajinách s cieľom podporiť mobilitu študentov a učňov v IOVP. Tabuľka predstavuje analýzu 10 oblastí činnosti:

- aké informácie a poradenstvo o vzdelávacej mobilite krajiny poskytujú;
- ako krajiny motivujú študentov k zapojeniu do medzinárodných aktivít vzdelávacej mobility;
- akým spôsobom krajiny pomáhajú mladým ľuďom pripraviť sa na štúdium v zahraničí, ako napr. formou ponuky jazykového vzdelávania;
- snahy jednotlivých krajín odstraňovať administratívne a inštitucionálne prekážky mobility;
- možnosti študentov využívať granty a pôžičky pri štúdiu v zahraničí;
- akým spôsobom krajiny pomáhajú zlepšovať kvalitu schém mobility;
- či krajiny uznávajú zručnosti a vedomosti získané v zahraničí;
- aké mechanizmy krajiny implementujú na podporu znevýhodnených študentov;
- aké dohody a schémy financovania sú dostupné;
- akú úlohu hrajú multiplikátori.

Informačná sieť OVP Cedefop (ReferNet) údaje pravidelne aktualizuje a člení na 14 indikátorov. Z nich 10 korešponduje s 10 oblasťami uvedenými vyššie a ďalšie 4 prierezové indikátory zaznamenávajú výsledky jednotlivých krajín v nasledujúcich oblastiach:

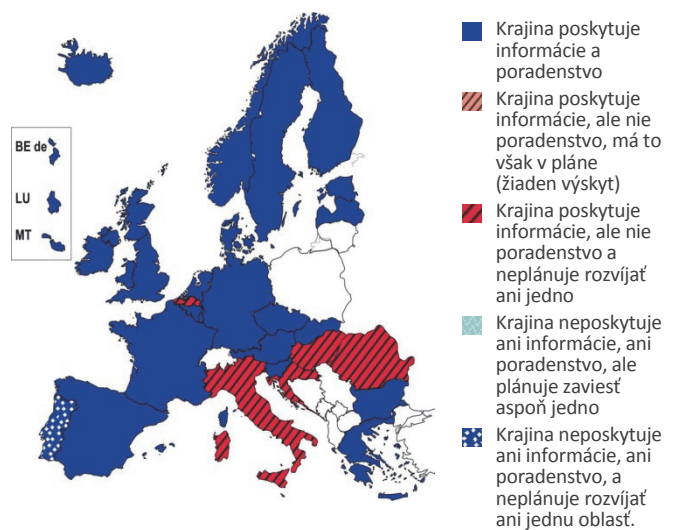
- nastavenie cieľov politik mobility;
- koordinácia politik mobility;
- evaluácia politik mobility;
- existencia všeobecnej stratégie mobility.

V dlhodobom horizonte pomôže hodnotiacia tabuľka mobility tvorcom národných politik udržať si prehľad o vývoji v OVP v jednotlivých krajinách v kľúčových oblastiach mobility a o politikách a praxi v ostatných krajinách, ktoré sa pre nich môžu stať inšpiráciou. Indikátory taktiež uľahčujú identifikáciu kategórií krajín s podobnou mierou implementácie odporúčania *Mládež v pohybe*. Vďaka týmto informáciám dokážu všetky európske zainteresované strany identifikovať oblasti spoločného záujmu, v ktorých môžu jednotlivé krajiny spolupracovať na zviditeľnení a zatraktívnení OVP pre

študentov, zamestnávateľov a ďalšie zainteresované strany. Hodnotiacia tabuľka nie je komparatívnym nástrojom na meranie dosiahnutých úspechov v mobilite, ale je súčasťou dlhodobého procesu podpory reformy OVP v oblastiach, ktoré zviditeľňujú štúdium v rozličnom pracovnom a kultúrnom prostredí. Predstavuje nový pohľad na OVP a má za cieľ zatraktívniť ho pre celoživotné vzdelávanie.

Súčasťou hodnotiacej tabuľky mobility sú mapy, vďaka ktorým užívateľ na prvý pohľad vidí, aká je v jednotlivých krajinách situácia v rozličných aspektoch mobility.

OBR. 1. MAPA ZOBRAZUJE MIERU POSKYTOVANIA INFORMÁCIÍ ŠTUDENTOM OVP O MEDZINÁRODNEJ MOBILITE

Súčasťou hodnotiacej tabuľky je i výsledková tabuľka, zachytávajúca stav, ktoré daná krajina dosiahla v jednotlivých indikátoroch. Tento prehľad môže tvorcom politik pomôcť určiť oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť.

OBR. 2: PŘÍKLAD – PREHLADOVÁ TABUĽKA FRANCÚZSKO

1. Poskytovanie informácií a poradenstva	3.2. Koordinácia
1.1. Mechanizmus poskytovania informácií a poradenstva	3.3. Časové lehoty
1.2. Koordinácia	3.4. Politika viditeľnosti
1.3. Evaluácia	3.5. Používanie nástrojov EÚ
2. Administratívne a inštitucionálne otázky	4. Partnerské dohody a financovanie
2.1. Integrácia a ciele	4.1. Nadväzovanie partnerstiev
2.2. Prostriedky pre facilitáciu	4.2. Financovanie študentskej mobility
3. Uznávanie	4.3. Organizácia mobility
3.1. Rozsah	CELKOVÝ PRIEMER ZA KRAJINU

OBR. 3. PREHLADOVÁ TABUĽKA: VÝSLEDKY KRAJÍN ZA JEDNOTLIVÉ INDIKÁTORY

	1	2	3	4	5
BELGICKO	1	2	3	4	5
BELGICKO - DE	1	2	3	4	5
BELGICKO - FL	1	2	3	4	5
BELGICKO - FR	1	2	3	4	5
BULHARSKO	1	2	3	4	5
CYPRUS	1	2	3	4	5
ČESKÁ REPUBLIKA	1	2	3	4	5
DÁNSKO	1	2	3	4	5
ESTÓNSKO	1	2	3	4	5
FÍNSKO	1	2	3	4	5
FRANCÚZSKO	1	2	3	4	5
GRÉCKO	1	2	3	4	5
HOLANDSKO	1	2	3	4	5
CHORVÁTSKO	1	2	3	4	5
ÍRSKO	1	2	3	4	5
ISLAND	1	2	3	4	5
LOTYŠSKO	1	2	3	4	5
LUXEMBURSKO	1	2	3	4	5
MAĎARSKO	1	2	3	4	5
MALTA	1	2	3	4	5
NEMECKO	1	2	3	4	5
NÓRSKO	1	2	3	4	5
PORTUGALSKO	1	2	3	4	5
RAKÚSKO	1	2	3	4	5
RUMUNSKO	1	2	3	4	5
SLOVENSKO	1	2	3	4	5
SLOVINSKO	1	2	3	4	5
SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO	1	2	3	4	5
ŠPANIELSKO	1	2	3	4	5
ŠVÉDSKO	1	2	3	4	5
TALIANSKO	1	2	3	4	5
PRIEMER EÚ-26	1	2	3	4	5
PRIEMER EÚ-26+IS+NO	1	2	3	4	5

NB: 1 – Informovanosť a poradenstvo
 2 – Administratívne a inštitucionálne otázky
 3 – Uznávanie
 4 – Partnerstvá a financovanie
 5 – Celkový priemer za krajinu

V prehľadových tabuľkách sú krajiny zoradené podľa aktuálnej situácie a možno z nich vyčítať porovnanie stavu v krajinách. S pomocou farebného odlíšenia, ktoré korešponduje s celkovým ratingom krajín, dokážu národní i európski tvorcovia politik jednoducho určiť stav v krajinách a prijať potrebné opatrenia.

Detailný popis platných politik a existujúcich štruktúr v jednotlivých krajinách sú spolu s analýzami situácie v porovnaní s požiadavkami kladenými odporúčaním Rady dostupné na informačných listoch krajín. Tieto slúžia ako inventár dobrej praxe a zároveň poukazujú na nedostatky. Súčasťou hodnotiacej tabuľky sú návrhy na odstránenie zistených nedostatkov.

Komu je hodnotiacia tabuľka mobility určená?

Hodnotiacia tabuľka mobility je určená pre:

- tvorcov národných politik, ktorým má pomôcť prijať reformy na zlepšenie politik mobility, a to nielen na základe indikátorov za vlastnú krajinu, ale i pomocou príkladov dobrej (a zlej) praxe z iných krajín;
- tvorcov európskych politik, ktorí monitorujú implementáciu politik mobility EÚ. Pomocou hodnotiacej tabuľky možno prispôbovať požiadavky EÚ podľa výsledkov jednotlivých krajín a poskytnúť pomoc tým krajinám, ktoré v určitých oblastiach zaostávajú;
- organizátorov projektov mobility zapojených v projektoch mobility, napr. pre inštitúcie IOVP, firmy a zamestnancov (učiteľov, školiteľov, poradcov), ktorí sa môžu inšpirovať skúsenosťou iných ľudí a projektmi z iných krajín, a ktorých skúsenosť môže byť zasa hodnotnou inšpiráciou pre ostatných;
- odborové organizácie, združenia a študentské spolky, ktorých cieľom je ochrana záujmu svojich členov. Tieto majú dobré predpoklady na identifikovanie problémov, s ktorými sa stretávajú študenti prichádzajúci zo zahraničia i študenti do zahraničia vyslaní. V hodnotiacej tabuľke môžu nájsť príklady dobrej praxe zo zahraničia a na ich základe navrhnúť vhodné reformy;
- zamestnávateľov, ktorí majú záujem o nové zručnosti a nové vedomosti vo vzťahu k svojej výrobe či poskytovaniu služieb.

V čom spočíva užitočnosť hodnotiacej tabuľky mobility?

Hodnotiacia tabuľka je jedinečný zdroj informácií o mobilite v rámci IOVP v celej Európe. Poskytuje množstvo údajov o rozličných aspektoch mobility študentov v rámci OVP vrátane informácií a poradenstva, ktoré je im poskytované v kľúčových oblastiach. Dáva užívateľom možnosť zhodnotiť opatrenia na propagáciu mobility študentov v Európe, zjednodušuje tvorcom politik identifikáciu problematických oblastí, poskytuje databázu užitočných praktík a vytvára priestor, v ktorom možno formulovať návrhy politik v súlade s odporúčaním Rady.

Časom sa hodnotiacia tabuľka mobility vyvinie do podoby, v ktorej dokáže poskytnúť predstavu o prebiehajúcich trendoch a čoraz jasnejší obraz politik, ktoré boli implementované na riešenie rozličných problémov. Trh práce sa vyvíja rýchlejšie ako vzdelávanie a príprava, prostredníctvom mobility však možno tento rozdiel v rýchlosti prekonať.

Postrehy, poznámky a odporúčania k politikám: malá ukážka

Jednou z prvých dobrých správ, ktoré prináša hodnotiacia tabuľka mobility, sú celkové dobré výsledky zúčastnených krajín dosiahnuté v oblasti nadväzovania dohôd a financovania mobility: 27 krajín financuje zahraničné pobyty študentov, 26 krajín taktiež poskytuje prostriedky organizátorom pobytov a 24 krajín podporuje celoeurópske partnerstvá medzi inštitúciami IOVP a firmami.

Máme dôkazy, ktoré naznačujú, že tieto úspechy súvisia s programami EÚ Leonardo, Erasmus+ a ďalšími. V mnohých krajinách sú tieto programy, ktorých financovanie zabezpečujú európske fondy, jedinými dostupnými schémami mobility.

Krajiny, ktoré by rady nadviazali na tieto úspechy a usmernili tak svoj ďalší vývoj, by mali svoje schémy mobility zhodnotiť a pretvoriť do reforiem OVP tak, aby zohľadňovali desať oblastí načrtnutých v odporúčaní Mládež v pohybe. Snahy o vyrovnanie stavu v krajinách, ktoré v určitých oblastiach zaostávajú, budú taktiež prínosné.

Uznávanie zručností a vedomostí získaných v zahraničí je téma, na ktorú hodnotiacia tabuľka prináša už o čosi horšie správy: len 12 krajín uznáva viac ako tri typy zložiek a výsledkov vzdelávania ⁽⁵⁾, 19 krajín nemá žiadne alebo len veľmi zdĺhavé procedúry uznávania (v trvaní 3 a viac mesiacov) a 18 krajín neposkytuje študentom žiadne informácie o tom, komu adresovať žiadosti o uznávanie vzdelania.

Opatrenia na zlepšenie tohto stavu nemusia byť nákladné. Rozšírenie škály postupov uznávania vzdelania, ktoré je v niektorých krajinách na posúdení poskytovateľov prípravy a škôl OVP, nastavenie časového rámca týchto procesov a propagácia kontaktných informačných miest nevyžadujú vysoké náklady.

⁽⁵⁾ V hodnotiacej tabuľke mobility sú rozlišované krajiny podľa škály zložiek a výsledkov vzdelávania, v súvislosti s prístupom krajiny k ich uznávaniu. Do úvahy je braných šesť zložiek a výsledkov vzdelávania: kurzy, kredity, jednotky, moduly, programy a kvalifikácie. Čím "veľkorysejšie" sú opatrenia na uznávanie v danej krajine, tým lepšie pre mobilitu študentov.

Pohľad do budúcnosti

Hodnotiacia tabuľka mobility OVP sa stále vyvíja. Na základe podnetov a spätnej väzby od užívateľov a zainteresovaných strán sa bude naďalej upravovať. Údaje v tabuľke sa pravidelne aktualizujú.

Hodnotiacia tabuľka bude sprístupnená online do konca roka 2016. Jej oficiálne uvedenie sa bude konať zároveň s uvedením hodnotiacej tabuľky mobility vo vyššom vzdelávaní počas Európskeho týždňa OVP v termíne 5. - 9. decembra 2016. Sprístupnenie plnej verzie, ktorá bude zahŕňať všetky tematické oblasti a indikátory, sa očakáva v auguste 2017.

V období prvého kola hodnotenia programu Erasmus+ a spustenia experimentálneho programu Erasmus+ Pro je mobilita aktuálnou otázkou – záujem o ňu prejavili tak Európsky parlament ako aj Inštitút Jacqua Delorsa. Hodnotiacia tabuľka je nástroj, ktorý umožní určiť prioritné oblasti pre zavedenie opatrení, podporí reformy politik v členských krajinách a pomôže realizovať proces, ktorým sa schémy mobility pre študentov a učňov OVP stanú štandardom. Hodnotiacia tabuľka mobility bude nástrojom podpory výmeny príkladov dobrej praxe a posilní tak úlohu Cedefop ako sprostredkovateľa vzdelania, ktorý sa vyznačuje európskym uvažovaním spojeným s konaním na miestnej úrovni.

CEDEFOP

Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania

Informačná správa – 9114 SK

Kat.č.: TI-BB-16-005-SK-N

ISBN 978-92-896-2219-6, doi:10.2801/98806

Copyright © Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), 2016

Reprodukcia je povolená za predpokladu, že je potvrdený zdroj.

Informačné správy sú vydávané v angličtine, francúzštine, nemčine, gréčtine, taliančine, poľštine, portugálčine a španielčine, ako aj v jazyku krajiny predsedajúcej Rade EÚ. V prípade záujmu o pravidelné získavanie týchto materiálov sa prosím zaregistrujte na stránke:

<https://www.cedefop.europa.eu/en/user/register>

Ďalšie krátke správy a publikácie Cedefop sú k dispozícii na stránke:

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

P.O. Box 22427, 55102 Thessaloniki, Greece

Europe 123, 57001 Thessaloniki, Greece

Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020

Email: info@cedefop.europa.eu